

VENDIM
Nr. 14, datë 16.2.2001

“NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË”

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë të përbërë nga:

Thimjo Kondi	Kryesues
Bashkim Caka	Anëtar
Agron Lamaj	“
Artan Hoxha	“
Kristaq Ngjela	“
Metush Saraçi	“
Natasha Sheshi	“
Nikoleta Kita	“
Perikli Zaharia	“
Tefta Zaka	“
Valentina Kondili	“
Vladimir Bineri	“
Vladimir Metani	“
Ylvi Myrtja	“
Zamir Poda	“

Në seancën gjyqësore të datës 16.2.2001 morën në shqyrtim çështjen civile që u përket:

PADITËS:Magdalena Mjelli, në mungesë.

I PADITUR:Brahim Mjelli, në mungesë.

OBJEKTI I PADISË: “Detyrim kthim sendi, salle bilardoje, korridor,llozhe përreth saj dhe një autoveturë “Audi”.

BAZA LIGJORE: Neni 296 i Kodit Civil.

Gjykata e Rrethit Gjyqësor Berat, me vendimin nr.336, datë 14.6.1999 ka vendosur:

Pranimin e kërkesë padisë duke e detyruar të paditurin Brahim Mjelli t’i kthejë paditëses Magdalena Mjelli një sallë bilardoje, një koridor dhe një llozhë e ndërtuar në lagjen “1 Maji”, Kuçovë dhe autoveturën tip “Audi” me nr. shasie 059625, me targë KV 1086 A, me katër vende ngjyrë gri. Pushimin e gjykimit për shpërblimin e fitimit të munguar.

Gjykata e Apelit Vlorë (mbi ankimin e palës së paditur) me vendimin nr. 481, datë 17.9.1999 ka vendosur:

Lënien në fuqi të vendimit nr. 336, datë 14.6.1999 të Gjykatës së Rrethit Berat.

Kundër vendimit të Gjykatës së Apelit Vlorë ka bërë rekurs pala e paditur, e cila kërkon prishjen e vendimeve duke parashtruar këto shkaqe:

Gjykimi ne apel është bërë pa dijeninë time.

Vendimet janë të pambështetura në ligj pasi lokali është ndërtuar me kontributin e përbashkët të tre djemve të mi.

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, me vendimin e datës 12.12.2000, ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim në Kolegjet e Bashkuara, për unifikim të praktikës gjyqësore në lidhje me fillimin e afatit të rekursit kundër vendimit të dhënë në mungesë të palës që ushtron rekursin d.m.th.se rekursi mund të paraqitet brenda 30 ditëve nga dhënia e vendimit apo brenda 30 ditëve nga njoftimi i vendimit.

KOLEGJET E BASHKUARA TË GJYKATËS SË LARTË,

pasi dëgjuan relatimin e çështjes nga gjyqtarë: Thimjo Kondi e Natasha Sheshi, e pasi e biseduan atë në tërësi,

VËREJNË:

Gjatë gjykimit të çështjes në shkallë të parë e në apel ka rezultuar si më poshtë:

Paditësja dhe vajzat e saj Nurjeda dhe Greta Mjelli janë trashëgimtarë ligjorë të rradhës së

parë të të ndjerit Flamur Mjelli (vendimi nr.130, datë 2.10.1997 i Gjykatës së Rrethit Kuçovë).

Trashëgimlënësi, në vitin 1995, ka filluar ndërtimin e godinës objekt gjykimi, në përputhje me lejen e ndërtimit nr. 138, datë 30.3.1995 të KRRRT Kuçovë.

I ndjeri ka arritur të ndërtojë një lokal që përdoret si sallë bilardoje, një korridor dhe një llozhë. Në përfundim të punimeve të kryera nga 5.3.1995-31.8.1995 është mbajtur një situacion përfundimtar i firmosur prej tij.

Paditësja ka paraqitur në gjykim edhe vendimin nr.144 datë 13.10.1997 të Gjykatës së Rrethit Kuçovë me kërkuese paditësen, me person të tretë Zyrën Urbanistike pranë Bashkisë Kuçovë, sipas të cilit paditësja dhe fëmijët e saj janë bashkëpronarë të ndërtesës objekt gjykimi.

Gjithashtu rezulton se i ndjeri Flamur Mjelli ka qenë pronar i automjetit tip “Audi” me nr. shasie 059625.

Aktualisht objekti dhe automjeti përdoren nga i padituri (babai i të ndjerit).

Në gjykatën e apelit çështja është gjykuar më datë 17.9.1999. Njoftimi për ditën e gjykimit në apel është bërë me shpallje (neni 460/1 i Kodit të Procedurës Civile). I padituri nuk ka marrë pjesë gjatë gjykimit në apel. Rekursi i të paditurit kundër vendimit të gjykatës së apelit është depozituar me datën 25.10. 1999.

Dispozitat procedurale lidhur me afatin e rekursit janë formuluar si më poshtë:

Në bazë të nenit 443/2 të Kodit të Procedurës Civile “Afati për të bërë rekurs në Gjykatën e Lartë kundër vendimeve të gjykatës së apelit, është 30 ditë”.

Fillimi i afateve të ankimit parashikohet në nenin 444 të Kodit të Procedurës Civile. Në paragrafin e parë të këtij neni thuhet: “Afatet e përcaktuara në nenin 443 janë të prerë dhe fillojnë nga dita e shpalljes së vendimit përfundimtar. Kur çështja është gjykuar nga gjykata e shkallës së parë në mungesë të njëres palë, ky afat fillon nga dita e njoftimit të vendimit”.

Gjithashtu rekursi në Gjykatën e Lartë, pavarësisht nga njoftimi, nuk mund të bëhet mbasi ka kaluar një vit nga shpallja e vendimit (neni 445 i Kodit të Procedurës Civile). Kjo dispozitë nuk zbatohet kur pala në mungesë vërteton se nuk ka qenë në dijeni të procesit gjyqësor për shkak të pavlefshmërisë së njoftimeve.

Sipas nenit 460/3 të Kodit të Procedurës Civile, njoftimi për ditën dhe orën e gjykimit të çështjeve bëhet nga gjykata e apelit me shpallje pranë saj dhe në gjykatat përkatëse të shkallës së parë, jo më vonë se 10 ditë përpara shqyrtimit të çështjes.

Mosparaqitja e palëve në gjykatën e apelit, për të cilat njoftimi është bërë me shpallje nuk pengon shqyrtimin e çështjes, me përjashtim të rastit kur janë njoftuar shkaqe të arsyeshme për mungesë (neni 461/2 i Kodit të Procedurës Civile).

Ndërsa në nenin 476/1 të Kodit të Procedurës Civile është parashikuar se: “Rekursi depozitohet në sekretarinë e gjykatës që ka dhënë vendimin, në afatin prej 30 ditësh nga njoftimi që u është bërë palëve”.

Krahas dispozitave të cituara më sipër, në Kodit të Procedurës Civile ka edhe një dispozitë të përgjithshme për llogaritjen e afateve, sipas të cilës, “Kur afati është caktuar me ditë dhe me orë, përjashtohet dita dhe ora në të cilën ka filluar ngjarja ose koha nga e cila duhet të fillojë afati (neni 148/1 i Kodit të Procedurës Civile)”.

Lidhur me problemin për të cilin u kërkohet të përcaktojnë një qëndrim të unifikuar, me qëllim që të shmangen në të ardhmen qëndrime të ndryshme e të kundërta me njeri-tjetrin, Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së lartë janë të mendimit se:

Në rastet kur gjykimi në apel bëhet në mungesë të palës, por janë respektuar kërkesat 460 e 461 të Kodit të Procedurës Civile për mënyrën e njoftimit të palëve, verifikimin e shkaqeve të mungesës dhe rregullsinë e njoftimit, vendimi përfundimtar i gjykatës së apelit duhet t’i njoftohet palës në mungesë dhe afati 30 ditor i rekursit llogaritet nga e nesërmja e ditës së njoftimit.

Përfundimin e mësipërm, Kolegjet e Bashkuara e nxjerrin nga analiza në tërësi e dispozitave procedurale të cituara më lart, të cilat rregullojnë afatet procedurale dhe mënyrën e llogaritjes së tyre, duke trajtuar këtë analizë në korelacion me përmbajtjen e nenit 1 paragrafi 2 të Kodit të Procedurës Civile.

Sipas kësaj dispozite, “Gjykata nuk mund të refuzojë të shqyrtojë dhe të japë vendime për çështjet që i paraqiten për shqyrtim, me arsyetimin se ligji mungon, nuk është i plotë, ka kundërthënie ose është i paqartë”. Ky rregull është i zbatueshëm jo vetëm për zgjidhjen në tërësi të një çështjeje të caktuar nga gjykata, së cilës i është paraqitur për shqyrtim, por edhe aspekte apo problemeve të

veçanta të saj, si të së drejtës materiale, ashtu edhe të së drejtës procedurale. Dispozita e Kodit të Procedurës Civile, të cituara më lart, të cilat rregullojnë afatet procedurale dhe mënyrën e llogaritjes së tyre, nga mënyra e formulimit të tyre, në mënyrë evidente paraqesin paplotësi, paqartësi e kundërthënie.

Është detyim kushtetues i Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë, që buron prej nenit 141/2 të Kushtetutës, për t'u dhënë këtyre dispozitave kuptimin e duhur duke plotësuar boshllëqet, duke qartësuar anët e errëta e duke shmangur kundërthëniet. Në funksion të këtij qëllimi, interpretimi i unifikuar i këtyre dispozitave procedurale duhet të bëhet në mënyrën që është më e favorshme për palën që kërkon të përfitojë prej tyre. Në rastin në shqyrtim pala që kërkon të përfitojë është pala që ka qenë në mungesë të gjykimit në apel dhe që ka paraqitur rekurs për në Gjykatën e Lartë.

Po cilat janë konkretisht mungesat, paqartësitë e kundërthëniet e dispozitave në fjalë?

Neni 443/2 i Kodit të Procedurës Civile, parashikon se afati për të bërë rekurs në Gjykatën e Kasacionit (e Lartë), kundër vendimeve të apelit, është 30 ditë, por nuk parashikon se nga cili moment fillon të llogaritet ky fat. Ndërsa neni 472 paragrafi i fundit i Kodit të Procedurës Civile, parashikon se kundërshtimi i vendimit në Gjykatën e Kasacionit (e Lartë) bëhet brenda 30 ditëve nga dhënia e vendimit të Gjykatës së Apelit...

Deri këtu duket sikur dispozita e dytë plotëson dhe qartëson të parën, por më tej, neni 476/1 i Kodit të Procedurës Civile paraqet një formulim që u bie ndesh dy dispozitave të mësipërme. Sipas kësaj dispozite, “Rekursi depozitohet në sekretarinë e gjykatës që ka dhënë vendimin në afatin prej 30 ditësh nga njoftimi që u është bërë palëve”. Shprehja e mësipërme e nënvizuar nuk mund të ketë tjetër kuptim, veçse: momenti i njoftimit, nga i cili fillon të llogaritet afati 30 ditor, për palën e pranishme përkon me momentin e shpalljes së vendimit, ndërsa për palën në mungesë ky moment përkon me kohën kur kjo palë vihet në dijeni zyrtarisht për përmbajtjen e vendimit.

Gjithashtu, formulimi i kësaj dispozite nënkupton detyrimin e gjykatës së apelit për t'ia komunikuar vendimin palës që ka qenë në mungesë.

Ndërsa neni 444 i Kodit të Procedurës Civile parashikon se afatet e ankimit fillojnë nga dita e shpalljes së vendimit përfundimtar, neni 148/1 i Kodit të Procedurës Civile parashikon se kur afati është përcaktur me ditë..., përjashtohet dita...në të cilën ka filluar ngjarja ose koha nga e cila duhet të fillojë afati, d.m.th. afati fillon të llogaritet nga dita e nesërme.

Në këtë rast ndeshja midis dy dispozitave është evidente.

Ndërsa neni 444, në paragrafin e parë të tij, parashikon se kur çështja është gjykuar nga gjykata e shkallës së parë në mungesë së njerës palë, afati i ankimit fillon nga dita e njoftimit të vendimit. Pra, kjo dispozitë parashikon në mënyrë të shprehur detyrimin e gjykatës së shkallës së parë që t'i njoftojë vendimin palës që ka qenë në mungesë, ndërsa hesht për gjykatën e apelit. Prej interpretimit nga e kundërta (ad contrario) të dispozitës së mësipërme konkludohet se afati i rekursit kundër vendimit të apelit edhe për palën tjetër që ka qenë në mungesë fillon nga dita e dhënies së vendimit dhe jo nga dita e njoftimit të vendimit. Kjo është harmoni me nenin 472, paragrafi i fundit, të Kodit të Procedurës Civile, por bie ndesh me nenin 476/1 të këtij Kodi.

Janë pikërisht mungesat, paqartësitë e kundërthëniet e dispozitave procedurale të cituara më lart, arsyet që imponojnë arritjen e interpretimit të unifikuar në bazë të analizës e përfundimeve të parashtruara.

Qëndrimi i unifikuar i arritur në këtë vendim është në harmoni edhe me një vendim të mëparshëm të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë. Në vendimin nr.629, datë 15.05.2000 të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së lartë, ndër të tjera, arsyetohet si më poshtë:

“...Vendimi i Gjykatës së Kasacionit nr.695, datë 19.03.1999 duhet të priset me zbatim të gabuar të ligjit procedural. Kjo Gjykatë ka bërë thjesht një numurim të ditëve të afatit të ushtrimit të rekursit, sipas parashikimeve të neneve 443/2 dhe 444/2 të Kodit të Procedurës Civile, por nuk ka pasur parasysh modalitetet e nenit 445 të Kodit të Procedurës Civile.

Sipas dispozitave të mësipërme, si dhe të nenit 444/1 të Kodit të Procedurës Civile, është e vërtetë që afati i rekursit kundër vendimeve të gjykatës së apelit në Gjykatën e Lartë është 30 ditë dhe ky afat është i prerë.

Megjithatë, neni 445 i Kodit të Procedurës Civile, parashikon ndër të tjera, se “...rekursi në Gjykatën e Kasacionit (e Lartë)...pavarësisht nga njoftimi, nuk mund të bëhen mbasi ka kaluar një vit nga shpallja e vendimit...”. Nëpërmjet interpretimit të kësaj dispozite, arrihet në përfundimin se, pavarësisht nga rregulli i përgjithshëm i parashtruar më lart, sipas të cilit afati i rekursit është 30 ditë

dhe ky afat është i prerë, dmth. nuk mund të rivendoset apo të zgjatet tej 30 ditëshit, ekziston edhe një përjashtim, ndryshe dispozita e sipërpërmendur, që parashikon afatin prekluziv 1 vjeçar, nuk do të kishte kuptim. Përjashtimi duhet të gjendet tek zberthimi i kuptimit të shprehjes “pavarësisht nga njoftimi”. Kuptohet që është fjala për njoftimin e vendimit të gjykatës së shkallës së dytë palës që ka qenë në mungesë...”.

Sa më lart është një argument më tepër në mbështetje të interpretimit të unifikuar që bëhet me këtë vendim.

Përsa i përket zgjidhjes së çështjes në themel, Kolegjet e Bashkuara janë të mendimit se çështja është zgjidhur në pajtim me ligjin, prandaj vendimi i Gjykatës së Apelit Vlorë duhet të lihet në fuqi.

Paditësja dhe dy vajzat e saj janë të vetmit trashëgimtarë ligjorë të radhës së parë të të ndjerit Flamur Mjelli. Është e vërtetë që ajo nuk ka paraqitur ndonjë titull pronësie për të provuar pronësinë ekskluzive të trashëgimlënësit mbi pasurinë e paluajtëshme trashëgimore (akt-noterial, vendim gjyqësor me palë kundërshtare, regjistrim hipotekor etj), por ajo me një sërë provash të tjera të lira, të vlerësuara në tërësinë e tyre, ka krijuar bindje tek gjykata e faktit që ajo dhe ish-bashkëshorti i saj kanë krijuar bashkëpronësin bashkëshortore të lokalit të ndërtuar, si dhe të automjetit. Pretendimi i të paditurit, sipas të cilit lokali është ndërtuar me kontributin e përbashkët e tre djemve të tij, ka mbetur i paprovuar. Ai nuk ka paraqitur në gjykim asnjë provë për të provuar pretendimin e tij. Nga ana tjetër, është jashtë kufijve të shqyrtimit nga Gjykata e Lartë, mënyra e vlerësimit të provave nga gjykata e faktit.

Edhe pretendimi tjetër, që gjykimi në apel është bërë pa pasur njoftim, nuk qëndron. Sipas nenit 460/3 të Kodit të Procedurës Civile, njoftimi për ditën dhe orën e gjykimit të çështjeve bëhet nga gjykata e apelit me shpallje...dhe jo me njoftim të drejtëpërdrejtë të palëve.

PËR KËTO ARSYE:

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, në bazë të nenit 141/2 të Kushtetutës dhe nenit 485, pika “a”, të Kodit të Procedurës Civile,

V E N D O S Ë N:

1. Lënien në fuqi të vendimit nr.481, datë 17.9.1999 të Gjykatës së Apelit Vlorë.
2. Ky vendim për unifikimin e praktikës gjyqësore, të dërgohet për botim në Fletoren Zyrtare.

MENDIMI I PAKICËS

Në lidhje me unifikimin e praktikës gjyqësore, përsa i përket fillimit të afatit të paraqitjes së rekursit kundër vendimit të dhënë nga gjykata e apelit në mungesë të palës, që ushtron rekursin parashtrojmë:

-Çështja është gjykuar në datën 17.9.1999. Njoftimi për ditën e gjykimit në apel është bërë me shpallje (neni 460/1 i Kodit të Procedurës Civile). I padituri nuk ka marrë pjesë në gjykimin në apel.

Rekursi i të paditurit kundër vendimit është paraqitur me 25.10.1999.

Përsa parashtrohet shtrohen dy probleme:

-Kur fillon afati i paraqitjes së rekursit.

-Nëse vendimi i gjykatës së apelit duhet t’i komunikohet palës në mungesë, e lidhur kjo me përcaktimin e datës së fillimit të afatit për paraqitjen e rekursit.

Është detyrim kushtetues parashikuar nga nenet 42 e 43 të Kushtetutës, që kushdo për mbrojtjen e të drejtave të lirive dhe interesave të tij kushtetuese dhe ligjore...ka të drejtën e një gjykimi të drejtë dhe publik brenda një afati të arsyeshëm nga një gjykatë e pavarur dhe e paanëshme e caktuar me ligj. Gjithashtu kushdo ka të drejtë të ankohet kundër një vendimi gjyqësor në një gjykatë më të lartë, përveç se kur në Kushtetutë parashikohet ndryshe.

Për të realizuar të drejtën e tij kushtetuese, paditësi i ishte drejtuar Gjykatës së Rrethit

Gjyqësor Berat e cila ka zhvilluar gjykimin sipas kërkesave procedurale.

Kundër vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Berat, ka paraqitur ankim i padituri.

Gjykata e Apelit Vlorë ka shqyrtuar çështjen në datë 17.9.1999 në mungesë të të paditurit.

Kodi i Procedurës Civile ka parashikuar rregullat e përgjithshme dhe të posaçme të njoftimeve, afatet për kryerjen e veprimeve procedurale dhe mjetet ligjore të mbrojtjes, duke përcaktuar dhe afatet për ushtrimin e tyre.

Për sa i përket njoftimeve në lidhje me procesin gjyqësor në shkallë të parë bëhet nëpërmjet letër-thirrjeve që njoftohen sipas procedurave të parashikuara nga neni 128-144 Kodit të Procedurës Civile. Pas përfundimit të gjykimit, shkalla e parë jep vendimin përfundimtar. Afati i ankimit në gjykatën e apelit kundër vendimeve përfundimtare është 15 ditë (neni 433 Kodit të Procedurës Civile). Ky afat fillon nga dita e shpalljes së vendimit përfundimtar dhe kur çështja është gjykuar nga gjykata e shkallës së parë, në mungesë të njëres palë, ky afat fillon nga dita e njoftimit të vendimit.

Pra në kreun e dispozitave të përgjithshme, në lidhje me mjetet e ankimit, parashikohet qartë se vetëm vendimi përfundimtar i gjykatës së shkallës së parë i komunikohet palës në mungesë. Ç'ka konfirmon realizimin e së drejtës kushtetuese.

Kur çështja kalon për gjykim në gjykatën e apelit, njoftimi, për ditën dhe orën e gjykimit të çështjeve, bëhet nga Gjykata e Apelit me shpallje pranë saj dhe në gjykatat përkatëse të shkallës së parë, jo më vonë se 10 ditë përpara shqyrtimit të çështjes (neni 460 Kodit të Procedurës Civile ky njoftim u bëhet drejtpërdrejt palëve vetëm në kushtet e paragrafit të fundit të nenit 460 Kodit të Procedurës Civile). Mënyra e njoftimit për ditën dhe orën e gjykimit të çështjeve prej Gjykatës së Apelit është e posaçme dhe kjo mënyrë njoftimi nënkupton se pas përfundimit të gjykimit prej gjykatës së faktit dhe realizimit të së drejtës së ankimit tashmë janë palët ato që janë të interesuara për t'u vënë në dijeni për ditën dhe orën e gjykimit të çështjes. Përderisa gjykata nuk ka detyrim ligjor për të vënë palët në dijeni të procesit gjyqësor nëpërmjet njoftimit drejtpërdrejtë palëve kuptohet që nuk ka as detyrim për t'u njoftuar vendimin e palëve në mungesë, prandaj dhe një detyrim i tillë nuk është parashikuar.

Nisur nga sa u parashtrua më sipër rezulton se afati për kundërshtim të vendimit të Gjykatës së Apelit fillon nga dhënia e vendimit të Gjykatës së Apelit (nga e nesërmja si dhe është pranuar nga Kolegjet e Bashkuara të kësaj gjykate). Momenti i fillimit të afatit të rekursit është përcaktuar në paragrafin e fundit të nenit 472 të Kodit të Procedurës Civile, ç'ka është në harmoni me përmbajtjen e nenit 444 Kodit të Procedurës Civile.

I vetmi rast kur pala legjitimohet të paraqesë rekurs jashtë afatit 30 ditor nga dhënia e vendimit, prej Gjykatës së Apelit është vetëm kur ajo vërteton parregullsi të njoftimit për ditën dhe orën e gjykimit të çështjes (mosshpallje, gabime në dukshme në përcaktimin e palëve etj.).

Interpretimi që bëhet prej shumicës se detyrimi për njoftimin e vendimit rezulton nga përmbajtja e nenit 476 Kodit të Procedurës Civile nuk është ligjor. Tek neni 476 i Kodit të Procedurës Civile parashikohet e rekursi depozitohet në sekretarinë e gjykatës që ka dhënë vendimin në afatin prej 30 ditësh nga njoftimi që u është bërë palëve.

Në këtë dispozitë nuk përcaktohet mënyra e njoftimit, por ky moment përcaktohet qartë nga përmbajtja e nenit 472 Kodit të Procedurës Civile Përderisa kundërshtimi i vendimit në Gjykatën e Lartë bëhet brenda 30 ditëve nga dhënia e vendimit të Gjykatës së Apelit nënkuptohet se ky është momenti i njoftimit të vendimit. Vetë rregullat procedurale të vendosura për njoftimet prej gjykatës së apelit janë të tilla që të investojnë palën e interesuar për zhvillimin e procesit gjyqësor deri në dhënien e vendimit dhe realizimin e të drejtës së rekursit sepse pranimi i së kundërtës nuk gjen mbështetje ligjore dhe do të sillte zvarritje të dukshme të procesit gjyqësor. Kështu ky qëndrim favorizon palën që nuk tregon interes për ndjekjen e procesit gjyqësor, sepse mosparaqitja e palëve për shkaqe të arsyeshme pengon shqyrtimin e çështjes. Ky veprim procedural parashikohet tek paragrafi II i nenit 461, sipas të cilit "Mosparaqitja e palëve për të cilat njoftimi është bërë me shpallje nuk pengon shqyrtimin e çështjes me përjashtim të rastit kur janë njoftuar shkaqe të arsyeshme për mungesën".

Për këto arsye vendimi i shumicës nuk gjen mbështetje ligjore.